No: 1909 – Mahreç İşareti

VAKFIKEBİR KARA KİLİDİ

Tescil Ettiren

VAKFIKEBİR BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 13.01.2026 tarihinden itibaren korunmak üzere 19.10.2026 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	**:** 1909
Tescil Tarihi	**:** 19.10.2026
Başvuru No	**:** C2026/000011
Başvuru Tarihi	**:** 13.01.2026
Coğrafi İşaretin Adı	**:** Vakfıkebir Kara Kilidi
Ürün / Ürün Grubu	**:** Kilit / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri
Coğrafi İşaretin Türü	**:** Mahreç işareti
Tescil Ettiren	**:** Vakfıkebir Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	**:** Çarşı Mah. Gülbahar Hatun Cad. Belediye Binası No: 156 Vakfıkebir / TRABZON
Coğrafi Sınır	**:** Trabzon ili Vakfıkebir ilçesi
Kullanım Biçimi	**:** Vakfıkebir Kara Kilidi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılamadığında, Vakfıkebir Kara Kilidi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

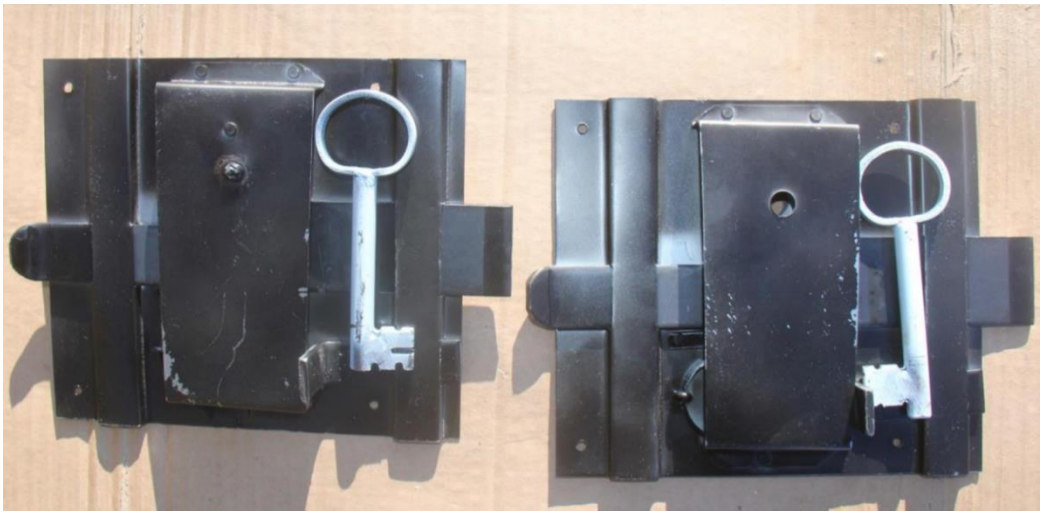
Vakfıkebir Kara Kilidi; Trabzon ili Vakfıkebir ilçesinde, el işçiliğine dayalı geleneksel demircilik yöntemiyle üretilen; tamamen mekanik yapıya sahip ve çelik ile demir esaslı malzemelerden imal edilen bir metal kilit türüdür. Vakfıkebir Kara Kilidi; tahta, kapak, tırnak, büyük ve küçük sürmeler, yay ve kilide özgü anahtar mekanizmasından oluşmaktadır. Dişi ve erkek olmak üzere iki farklı tipte üretilir.

Vakfıkebir Kara Kilidinin ana gövdesi ve kapak kısmı ince çelik sacdan, sürme ve tırnak vb. hareketli parçaları ise farklı kalınlıklarda siyah sac ve transmisyon millerinden imal edilir. Tamamen mekanik bir çalışma prensibine sahiptir ve elektronik parça bulunmaz.

Vakfıkebir Kara Kilidi, her kilit için özel olarak üretilen ve başka kilitlerle uyumlu olmayan anahtar sistemine sahip olduğu için yüksek güvenlik sağlar. Anahtar üzerinde yer alan kesik ve oyuk desenler; her kilitte farklı ölçü ve konumlarda oluşturulur, bu durum anahtar uydurulmasını zorlaştırır. Kilidin dayanıklı yapısı, uzun süreli kullanıma uygun ve dış etkenlere karşı dirençlidir.

Vakfıkebir Kara Kilidinin üretimi, yirminci yüzyılın başlarında Trabzon ili Vakfıkebir ilçesinde başlamıştır. Bölge halkının tarımsal üretimle uğraştığı bu dönemde; mısır ve diğer ürünlerin muhafaza edildiği depolarda yaşanan hırsızlık olayları, sağlam ve güvenilir kilit ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Vakfıkebir ilçesi, tarihsel olarak demircilik ve metal işçiliğinin yaygın olduğu bir yerleşim alanı olup usta-çırak ilişkisiyle aktarılan üretim bilgisi ürünün temel niteliğini şekillendirmiştir. Bölge insanının el işçiliğine dayalı üretim geleneği; sabır ve ustalık gerektiren kilit mekanizmasının geliştirilmesini sağlamıştır. Bu kültürel birikim Vakfıkebir Kara Kilidini coğrafi sınır ile özdeşleştirmiş ve yöresel bir el sanatı ürünü haline getirmiştir.

Şekil 1. Kullanıma hazır hale gelen Vakfıkebir Kara Kilidi

Vakfıkebir Kara Kilidinin coğrafi sınırda köklü bir geçmişi bulunur ve Vakfıkebir kültüründe önemli bir yere sahiptir. Vakfıkebir Kara Kilidinin el işçiliğine dayalı üretim tekniği, ustalık bilgisi ve geleneksel üretim anlayışı, ürüne ayırt edici özelliklerini kazandırır. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Malzeme Listesi:

- Tahta ve kapak: 1,5 mm çelik sac
- Anahtar gövdesi: 10 mm çelik sac
- Anahtar baltası: 3–4 mm transmisyon mili
- Anahtar halkası: 3 mm çelik sac
- Tırnak: 2,5 mm siyah sac
- Anahtar içine giren mil: 4 mm transmisyon mili
- Küçük sürme: 4 mm siyah sac
- Büyük sürme: 6 mm siyah sac
- Yay: 6 mm çelik sac

Vakfıkebir Kara Kilidinin yapımında kullanılan malzemeler ürünün özelliklere göre seçilir ve ölçülerine uygun şekilde pres makinelerinde kesilerek hazırlanır. Kesilen parçalar, kendilerine ait kalıplara yerleştirilerek işlenir.

Üretim Aşamaları:

1. Pres yardımıyla 1,5 mm'lik ince çelik sacdan kilidin tüm mekanizmasının yerleştirildiği, ana gövdesi olan ve tahta adı verilen bölüm hazırlanır. Tahtanın; eni 23 cm, uzunluğu 20 cm ölçülerindedir. Talebe göre ana gövdenin boyutları eni 45 cm, boyu 40 cm'ye kadar çıkabilir ve değişkenlik gösterebilir. Tahtanın boyutu büyüdükçe, üzerinde kullanılan diğer malzemeler de aynı oranda büyütülür.

Üzerinde;

- Anahtar deliği,
- 4 cm genişliğinde iki adet kıvrım,
- Büyük sürmenin hareket edip yerleşebilmesi için başta ve sonda iki ayrı açıklık,
- Küçük sürmenin hareket edip yerleşebilmesi için ayrı bir açıklık,
- Kilidin kapıya montajı için dört delik bulunur.

2. Pres yardımıyla; anahtar, büyük ve küçük sürmeler, kapak, yay ve tırnak gibi parçalar üretilir.

Büyük sürme: 6 mm siyah sacdan imal edilir. Geniş başlayıp uca doğru daralan büyük sürmenin uzunluğu 30 cm; eni ise arka tarafta 5 cm, ön tarafta 3 cm'dir. Kilitleme işlevini yerine getirebilmesi amacıyla, yayın bulunduğu bölgede hareketli kısımlar kesilerek iki ayrı boşluk oluşturulur. Anahtar vasıtasıyla hareket ettirilen büyük sürme, kilitleme işlemini sağlar.

Küçük sürme: Güvenliği artırmak, kapının içeriden kilitli kalmasını sağlamak ve dışarıdan anahtar olsa dahi kapının açılmasını engeller. 4 mm siyah sacdan imal edilir. Küçük sürmenin uzunluğu 7 cm, eni ise 2,5 cm'dir. El ile hareket ettirilebilmesi için arka kısmına kıvrım verilir.

Kapak: Kapağın görevi, büyük ve küçük sürmeleri kapatarak yayı tutmak ve kilidin çalışma merkezini sabitlemektir. Ana gövdeye perçinlenerek sabitlenir. 1,5 mm ince çelik sacdan yapılan kapak; kıvrımları katlandıktan sonra ana gövde üzerinde, 17 cm uzunluk ve 8 cm en ölçülerine sahiptir.

Yay: Kilidin anahtar yardımıyla sağa ve sola hareket etmesini sağlayan parçadır. 6 mm çelik sacdan kareye benzer formda yapılır. Alt tarafına tutturulan parçaya açılan delik aracılığıyla kilide monte edilir. Yayın kıvrımsız haldeki uzunluğu 24 cm'dir.

Tırnak: 2,5 mm siyah sacdan imal edilir ve yarım oval formdadır. Kıvrımsız düz haldeki uzunluğu 10 cm'dir. Büyük sürme ve anahtar arasındaki bağlantıyı sağlar.

Anahtar içine giren mil: 4 mm transmisyon malzemeden üretilir ve uzunluğu 9 cm'dir. Anahtar deliğinin içine monte edilir.

3. Çelikten üretilen Vakfıkebir Kara Kilidi anahtarının uzunluğu 16–18 cm, çapı ise 4–5 cm arasında değişir. İçi boş olarak imal edilen anahtarların baş kısmına tutma halkası, diğer ucuna ise açma aparatı eklenir. Açma aparatındaki kesik desenler, her kilide özel olarak farklı ölçü ve konumlarda hazırlanır. Her kilit için üç adet anahtar kopyası üretilir.

4. Ana gövde üzerine; kapak, anahtar, tırnak, sürmeler, mekanizmayı çalıştıran yay, yayı sabitleyen çiviler, kapağı tutan perçinler ve anahtar milinin montajı yapılır.

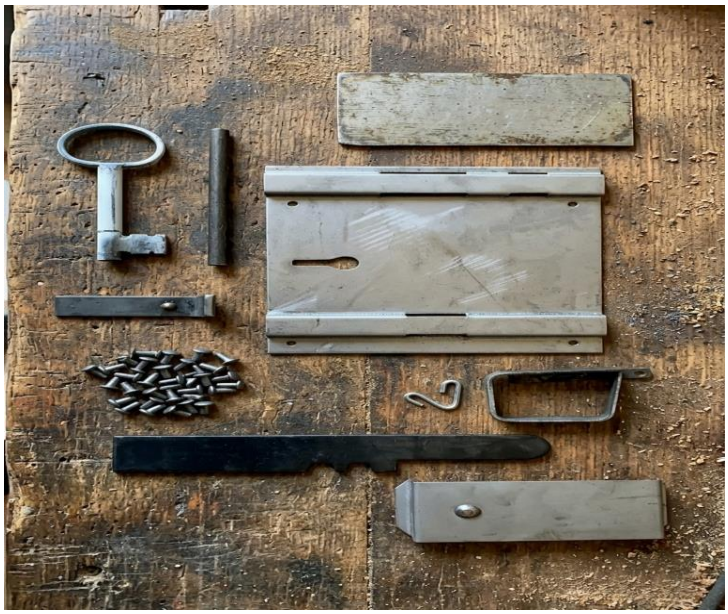
5. Matkap tezgâhında gerekli delikler açılır, örs üzerinde perçinleme işlemleri gerçekleştirilir.

6. Tüm parçaların montajı ve perçinleme işlemleri tamamlandıktan sonra kilidin açma-kapama fonksiyonu test edilir. Ardından Vakfıkebir Kara Kilidi kullanıma hazır hâle gelir.

Şekil 2. Vakfıkebir Kara Kilidinin üretim aşamaları

1. Vakfıkebir Kara Kilidinin tahta bölümü

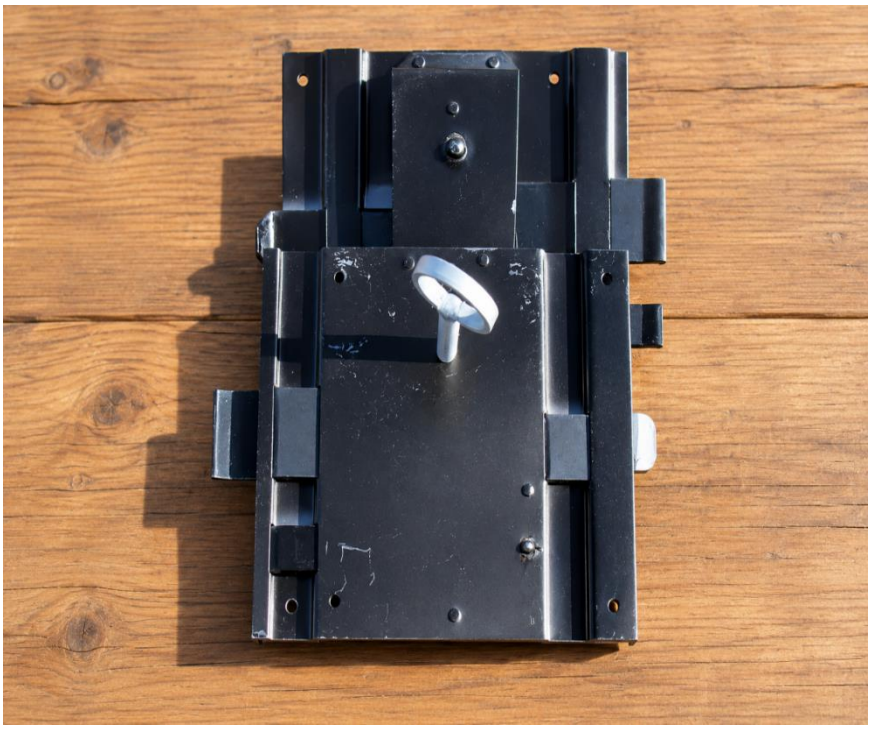
2. Üretilen parçalar

3. Parçaların montajı

4. Matkap tezgâhında örs ve perçinleme işlemlerinin gerçekleştirilmesi

5. Kullanıma hazır hale gelen Vakfıkebir Kara Kilidi

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Vakfıkebir Kara Kilidinin ayırt edici özelliklerini oluşturan üretim tekniği, el işçiliği, ustalık bilgisi ve anahtar yapısına ilişkin geleneksel bilgi birikimi; Vakfıkebir ilçesindeki yerleşik demircilik kültürüne dayanmaktadır. Vakfıkebir Kara Kilidinin şekillendirilmesi, mekanik aksamının hazırlanması, montajı ve işlevsel hâle getirilmesine ilişkin üretim aşamaları Vakfıkebir ilçesi sınırları içerisinde gerçekleştirilir. Bu sebeple coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Vakfıkebir Kara Kilidinin tüm üretim aşamaları coğrafi sınırda gerçekleştirilir.

Denetleme:

Denetimler, Vakfıkebir Belediyesi koordinatörlüğünde; Vakfıkebir Belediyesinden üç, Vakfıkebir Esnaf ve Sanatkârlar Odasından bir üye olmak üzere en az 4 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir. Denetimler düzenli olarak yılda bir kez yapılır; ayrıca ihtiyaç duyulduğunda veya şikâyet üzerine her zaman gerçekleştirilebilir.

Denetime esas kriterler aşağıdaki gibidir.

- Üretim metoduna uygunluk,
- Üretimin el işçiliğine dayalı ve geleneksel yöntemlerle yapılması,
- Vakfıkebir Kara Kilidi ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.